8-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетар-шамыч, ушныза!

1938 ий
3
АВГУСТ
№ 68 (451)
Акше 5 ыр.

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

Марийский АССР Калык Комиссар-шамыч Совет. Шолаште: Марийский АССР Калык Комиссар-шамыч Совет председатель— **Я. И. Абрамов.** Кӱшыл рядыште (шола гыч пурлашке): Председательын заместительже-шамыч—**В. А. Шишкин, А. И. Федоров.** Калык Комиссар-шамыч: Внутренний паша—**А. И. Карачаров**, Просвещений—**Е. С. Музуров.** Ӱлыл рядыште: Госплан председатель—**М. М. Румянцев**, Земледелий Калык Комиссар—**В. Г. Седов**, Наркомзаг уполномоченный—**Г. Д. Бахматов**, Здравоохранений Калык Комиссар—**И. Н. Миронов.**

Политический учебым вож гычак саемдаш

Таче ВЛКСМ Обкомын IV-шо пленумжо почылтеш. Пленумышто комсомол коклаште политико-воспитательный пашан состоянийже нерген да тиде шотышто ончыкыжо пашам саемдышаш мер нерген ончалтеш.

Республик кӧргысӧ посна ВЛКСМ райкомлашсе Шернур, Морко, Йоласал, У-Тор'ял, Йошкар-Олаште комсомол ден несоюзный молодежь коклаште политик тунеммашым пешак начарын шындыме. Ятыр первичный комсомольский организацийлаште „Ударник", „Онар" (Шернур), „Шем ер", „Трудовик" (У-Тор'ял) политкружок-шамыч кагаз ӱмбалне гына шотлалтыт, пашам май, июнь тылзе деч вара огыт ыште.

Таче кече мартен район мучко, У-Тор'ялыште—365, Оршанкыште—366, а республик мучко гын—3478 комсомолец-шамыч политик тунеммаш дене авалтыме огытыл.

Пропагандист-шамыч пропсеминарыш тунемаш пеш начарын коштыт. Теве ВЛКСМ Куженер райкомышто 40 пропагандист уло гын, пропсеминарыш 7 еҥ гына коштеш, У-Тор'ялыште 35 гыч 7 еҥ, Пектубаевыште 25 гыч 7 еҥ, Оршанкыште 32 гыч 8 еҥ гына коштыт.

Тиде ончыктымо фактшамыч эн ончычак ВЛКСМ райкомын политучобо отдел вуйлатыше да секретарь-шамычын пашам чыташ лийдымын начар ыштымыштым ончыктат.

Тугак ВЛКСМ Обком бюро да нунын секретарь-же-шамыч **Рябчиков** ден **Кондратьев** йолташмыт политик тунеммашым шындымаште начарын вуйлатен шогеныт.

Комсомольский организаций-шамыч, первичный комсомольский организаций гыч тӱҥалын ВЛКСМ райком, обком бюро йотке, комсомолеш кодшо калык тушманын кодшо вожыштым йӧршын пытараш, вредительствын последствийжым пытараш кӱлеш, манын пунчалым луктыныт. Но практический пашаштышт але мартен решенийыштым илышыш пурташ пижын огытыл.

ВЛКСМ Обкомын IV-шо пленумышто большевистский критикым шарен обкомол ден райкомол, первичный организацийын да нунын пашаеҥ-шамычын пашаштышт улшо ситыдымаш-шамычым тӱжвак луктын, политик тунеммашым партий требытлыме кӱкшыташ шындыман.

Марийский АССР Конституцийын южо статьяшкыже вашталтыш ден ешартышым пуртымо нерген

Марийский АССР Верховный Совет Марийский АССР Конституцийын (Тӱҥ Законын) южо статьяшкыже вашталтыш ден ешартышым пуртымо нерген тыгай пунчалым приниматлен:

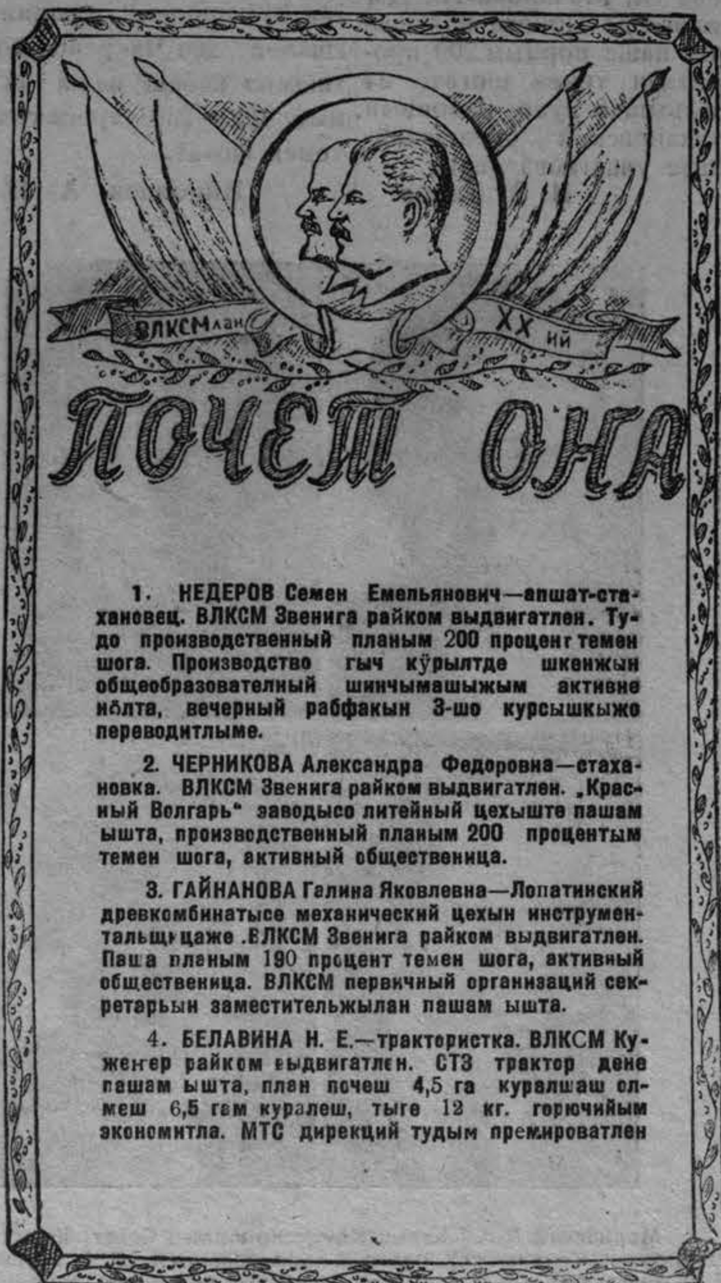
„Марийский АССР Конституцийын (Тӱҥ Законын) 44, 63 ден 66 статьяже-шамычым вашталтыме да ешарыме нерген.

Марийский АССР Верховный Совет пунчалеш:

1. РСФСР Конституцийын 47, 54, 69, 92, 93, 96 ден 99 статьяже-шамычым вашталтыме дене Марийский АССР Конституцийын тыгай статьяшкыже вашталтышым пурташ:

44-ше статьяште „внутренний торговльо" шомакым „торговльо" шомак дене вашталташ. Тиде статьяштак „СССР СНК Заготовко комитет уполномоченный" шомакым „СССР Заготовко Калык Комиссариат уполномоченный" манын вашталташ.

63 ден 66 статьяште „внутренний торговльо" шомакым „торговльо" шомак дене вашталташ.

ПОЧЕТ ОНА

1. **НЕДЕРОВ** Семен Емельянович—апшат-стахановец. ВЛКСМ Звенига райком выдвигатлен. Тудо производственный планым 200 процент темен шога. Производство гыч кӱрылтде шкенжын общеобразователный шинчымашыжым активне иолта, вечерный рабфакын 3-шо курсышкыжо переводитлыме.

2. **ЧЕРНИКОВА** Александра Федоровна—стахановка. ВЛКСМ Звенига райком выдвигатлен. „Красный Волгарь" заводысо литейный цехыште пашам ышта, производственный планым 200 процентым темен шога, активный общественица.

3. **ГАЙНАНОВА** Галина Яковлевна—Лопатинский древкомбинатысе механический цехын инструментальщицаже. ВЛКСМ Звенига райком выдвигатлен. Паша планым 190 процент темен шога, активный общественица. ВЛКСМ первичный организаций секретарьын заместительжылан пашам ышта.

4. **БЕЛАВИНА** Н. Е.—трактористка. ВЛКСМ Куженер райком выдвигатлен. СТЗ трактор дене пашам ышта, план почеш 4,5 га куралшаш олмеш 6,5 гам куралеш, тыге 12 кг. горючийым экономитла. МТС дирекций тудым премироватлен

130

СССР Верховный Советын 2-шо Сессийжым созыватлыме нерген

СССР Верховный Совет Президиум тений 10 августышто Моско олаш СССР Верховный Советын кокымшо Сессийжым созыватлаш пунчалын.

УССР Верховный Советын Первой Сессийже шке пашажым пытарен

Тений 25-28 июль кечылаште Украинский ССР Верховный Советын Первой Сессийже эртыш.

Сессий моло кӱлеш вопрос-шамычымончымо деке пырля УССР Верховный Совет Президиумым сайлен да УССР Правительствым—Совнаркомым образоватлен. УССР Верховный Совет Президиум Председательлан—А. Р. Корниец йолташым, УССР Совнарком Председательлан—Д. С. Коротченко йолташым сайлыме.

БССР Верховный Советын Сессийже

1938 ий 25-28 июль кечыште Белоруссий ССР Верховный Советын Первой Сессийже эртен. Сессий БССР Верховный Совет Президиум Председательлан—Н. Я. Наталевич йолташым сайлен да БССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председательлан единогласно К. В. Киселев йолташым сайлен.

Туркменский ССР Верховный Советын Сессийже лийын

Туркменский ССР Верховный Советын Первой Сессийже шке пашажым пытарен. 28 июльысо заключительный заседанийыште Туркменский ССР Совнаркомым образоватлен. Туркменский ССР Совнарком Председательлан—Аитбай Худайбергенов йолташым единогласно сайлыме.

Паша нормым утыж дене темат

„Тӱҥалтыш" колхозышто (Ронго район) уржам да йытыным кӱчык жапыште поген налшаш верч молодежный бригадым организоватлыме. Тушто утларакшым комсомолец-шамыч улыт.

Йытын кӱрмаште Писарева О., Мочалова П., Данилова да Попова йолташмыт паша нормым 200 процентлан темен шогат. 24 июльышто нуно районный стахановский совещанийыште участвоватлененыт.

И. Этиганов.

* * *

„Уляново" колхозышто (Морко район) комсомолец-шамыч уржа тӱредмаште моло колхозник-шамычлан примерым ончыктат. Теве Иванова Н. кечаш нормым 150 процентлан тема. Павлова 200 процент, Алексеева 150 процент, машинист Иванов ден Чикранов йолташмыт кечаш паша нормым 200—250 процентлан темен шогат.

Николаев А. Н.

29 ОКТЯБРЫШТЕ ЛЕНИНСКО-СТАЛИНСКИИ КОМСОМОЛЫН XX-шо ИИЖЕ

Комсомолын юбилейжылан пӧлекем

Мый тений январь тылзыште Йошкар-Оласе Ната Бабушкина лӱмеш аэроклубын летный школышкыжо тунемаш пурышым. Производство деч кӱрылтде тыгай сложный техникым тунемаш куштылгак огыл. Туге гынат, тунеммашке уло виемым пыштымем дене сайын тунемынам. Кызытат практикыште сай отметкым налам. Ленинско-Сталинский комсомолын 20 ий темме юбилейжым мый эше кугу сеҥымаш дене вашлиям.

Тельман лӱмеш колхозысо (Звенига район) да Сталин лӱмеш автозаводысо комсомолец, комсомолка да несоюзный молодежын письмаштым лончылымек, мый тыгай обязательствым налам да мыйын семынемак ышташ ӱжам: авиационный техникым програмыме почеш сайын пален налаш, летный школым тунем пытарымек, сай отметке дене военно-воздушный школыш тунемаш пураш.

Тиде обязательствым шукташ уло виеем дене пижам. Славный Ленинско-Сталинский комсомолын юбилейжылан мыйын тиде пӧлекем.

Учлет—
КОЛЕСНИКОВ ФЕДЯ.

МОЛОДЕЖЬ-ШАМЫЧЫН СОРЕВНОВАНИЙЫШТ ДА СТАХАНОВСКИЙ ПАШАШТ

Косолоп районысо посна комсомольский организаций-шамыч Сталин лӱмеш автозаводысо самырык специалист-шамычын письмаштым, адак Звенига район Тельман лӱмеш колхозысо комсомолец ден молодежь-шамычын письмаштым лончыленыт. Тыге нуно, ВЛКСМ-ын XX-шо ийдалыкше лӱмеш социалистический соревнований ден стахановла паша ыштымашым кумдан шареныт, шке ӱмбакышт конкретне обязательствым налыныт. Нуно налме обязательствым паша дене шукташ пижыныт. Теве „Тумер" колхозысо комсомолец-шамыч—Бушкова Анисия, Хорошавин Владимир, Хорошавина Анна йолташмыт тӱредме машина почеш кылта пидме планым 200 процентлан темен шогат. Комсомолец Якаев Анисим тӱредме машина дене план почеш 4 гам тӱредшаш олмеш 9 га марке тӱредеш. Тиде колхозышто чыла комсомолец-шамыч соревноватлат, Тӱредме годым бригадышлан эреак массово-политический пашам ыштен шогат. Садланак тиде колхозышто молодежь кокла гыч 5 еҥ комсомолыш пураш йодмашым пуэныт.

„Пеледыш" колхозысо комсомолка-шамыч паша нормым эреак утыж дене темен шогат. Кылта пидмаште Завойская Анисия, Шулепова Евдокия йолташмыт да молат нормым 350-400 процентлан темат. Тиде колхозышто уборкым эртараш пионер-шамычат активне полшат.

„Огонек" колхозышто комсомолка Мальцева Лиза ик кечыште 900 кылта йытыным кӱрын. Мальцева семынак моло колхозысо комсомолка-шамычат пашам ударнын ыштат.

Туге гынат, каласаш кӱлеш, район кӧргысӧ чыла комсомольский организаций-шамыч але Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо идалыкше лӱмеш социалистический соревнованийым ушнен огытыл. ВЛКСМ Косолоп райком тиде пашаш чыла комсомольский организаций-шамычым ушышаш верч тыршыман. Ончыл комсомольский организаций-шамычын, комсомолец-шамычын сай опытыштым кумдан шараш кӱлеш.

П. Рудаков.

Мыйын обязательствем

Мый 1931 ий гыч Ленинско-Сталинский комсомол радамыште шогем. Мыйым комсомол шке радамешыже воспитатлен да ончыкыжымат кушта. Комсомол радамыште шогымо годсек мый ятыр шинчымашым налынам да общественный пашаште эреак участвоватлен шогенам.

Кызыт Йошкар Армий радамыште улам. Армийыштат шкемын комсомол лӱмем пеҥгыдын оправдаем. Талук служитлыме жапыште але ик дисциплинарне взысканьымат налын омыл да пашам сайын ыштымемлан выдвижениймым налынам. СССР Верховный Советыш сайлыме жапыште агитаторлан, вара красноармеец дене начальствующий состав коллективын выдвиженьыже почеш РСФСР ден МАССР Верховный Советлашке сайлыме годым участковый избирательный комиссий председательын заместительжылан ыштенам. Кызыт мый ВКП(б) радамыш пураш ямдылалтын шогем. Комсомол организаций ден посна коммунист-шамыч мланем ВКП(б) кандидатыш пураш рекомендацийым пуэныт.

Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо идалыкшылан ямдылалтме жапыште мый шке ӱмбакем тыгай обязательствым налам:

Шке шинчымашем эреак нӧлтaш.

Комсомольский организаций ден посна коммунист-шамычын ВКП(б) кандидатыш пураш рекомендаций пумо кугу доверийыштым оправдатлаш.

Йошкар Армий радамыште служитлыме ик дисциплинарне взысканьымат налаш огыл да эреак армийыште служитлаш кодаш. Тыгак моло беспартийный ден комсомолец боец коклаште эреак умылтарымашым ыштен шогаш.

Йошкарармеец—
НИКИТИН И. Н.

Тушманлан отпорым пуаш ямде улам

Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо ий темме юбилейжым, мый самырык боец, чапле показатель дене вашлияш тыршем. Тидлан кызытак ямдылалташ пижынам. Йошкар Армийыште комсомол радамыште шогаш пеш кугу почет. Боевой ден политический подготовкышто эре „отлично" отметкым налын шогем.

Ончыкыжым чот шкемын шинчымашемым нӧлташ тыршем. Революционный бдительностьым эше чот нӧлтен, тушманлан отпор пуаш эре ямде улам.

Йошкарармеец—
БАРАНОВ Я. А.
Белорусс ССР, Слуцк ола.

Марийский АССР Калык Комиссар-шамыч Совет. Калык Комиссар-шамыч: Кӱшыл радамыште (шола гыч пурлашке): Местный промышленность—И. В. Храпин, Финансе—И. А. Стемасов, Юстиций—И. В. Товашов. Ӱлыл радамыште (шола гыч пурлашке: Коммунальный озанлык Калык Комиссар—С. В. Костромин, Социальный обеспечений Калык Комиссар—И. В. Пчелкин, Торговля Калык Комиссар—И. Е. Павлов.

Политик тунеммашым „Чодра химик“ промколхоз ВЛКСМ организаций семын эртарыман

ВЛКСМ ЧЛЕН-ШАМЫЧ ЧЫЛАНАТ ТУНЕМЫТ

Комсомольский политшколым сай организоватлаш да тушко чыла комсомолец-шамычым авалташ—тиде комсомол комитетын эн тўҥ пашаже. Шкенан комсомольский организацийыште политический воспитатлымаш пашам образцово шынден улына.

Политшколым организоватлыме годым мемнан организацийыште улыжат 10 комсомолец гына ыле. Ниже 10 комсомолец-шамыч дене тунемаш тўҥалын у л ы н а. Пропагандистлан шкенан кокла гыч ончыл комсомолец Шалаев йолташым шогалтыме. Шалаев йолташ тиде почетный пашам сайын ышта. Занятий первой кече гычак сай эрташ тўҥалын. Ме ондак политический шинчымашын кўлешыже нерген кажне комсомолецлан умландарен улына.

Комсомолец-шамыч дене пырля политзанятийыш несоюзный молодежь-шамычым шупшын шоген улына. Нуно занятийыш куанен коштыт, шкеныштын политический шинчымашыштым нӧлтен, комсомолыш пураш ямдылалтыт. Кок ий жапыште колхозный молодежь кокла гыч эн сай 16 еҥым Ленинско-Сталинский комсомол радамыш пуртенна. Кызыт организацийна 31 комсомолецлан кушкын.

Ончыл колхозный молодежым комсомолыш шупшын шогена. Шукерте огыл Васильев Алексейым пуртен улына. Адак Иванов Александр ямдылалтеш. Ме тудым лишыл жапыште ВЛКСМ-ыш пуртена.

Тений активный общественник, политический грамотный комсомолец-шамыч Егоров, Федоров, Чапаев да молат у пашашке выдвигатлалтыныт.

Но мемнан пашана нерген Звенига ВЛКСМ райком нимомат огеш интересоватле да пашам ыштат огеш полшо. Талук жапыште мемнан организацийыште райкомол гыч иктат лийын огытыл.

Комсомольский комитет секретарь—ЧЕРНОВ А. А.

ДОВЕРЕННЫЙ ЛИЦОЛАН ПАШАМ ЫШТЕНАМ

Ленинский комсомолын эн тўҥ пашаже—шкенжын политический шинчымашыжым кажне кечын нӧлтен шогаш да Ленин-Сталин партийлан преданный тале большевик лияш. Мый тидым раш палем, кажне кечын илышышкем пуртен толам. Эн чотшым мый шкемын политический шинчымашем нӧлташ тыршем. Ынде кумышо ий пропагандист Шалаевын политкружокыштыжо тунемам. Политзанятийыш коштaш моткоч йӧратем. Тунемаш тўҥалмем годсек ик занятийымат коден омыл. Кажне занятийыш сайын ямдылалтын, конспект дене толам. Пропагандистын кажне йодышланже раш ответым пуэм.

Мӧҥгыштемат заниматлем. III томэн Ленин-Сталин книгам лудын шогем. Адак художественный литературым йӧратен лудам. Тидыже мыйын шинчымашем нӧлташ кугун полша.

Мый начар тунемше комсомолец йолташ-шамычлан эреак полшен шогем. Мемнан кружокышто Кирилова Зинаида ден Булыгина Мария начар тунемыт. Мый нунылан кертмем семын эре полшен шогем, конспектым возаш туныктем. Адак умылдымо мутшамычым умландарем.

Мый общественный пашаште активнын участвоватлем. СССР да РСФСР ден Марийский АССР Верховный Советлаш сайлыме жапыште ВКП(б) Звенига райком мыйым эн активный комсомолецлан шотлен, Кужмаринский избирательный округын, Поянсола участкышкыже доверенный лицолан выдвигатлен. Тиде почетный пашам мый оправдатленам. Агитатор, чтец-шамычым руководитлен шогенам. Нуно дене совещанийым, беседым эртаренам. Избиратель-шамыч дене паша ышташышт инструктироватлен шогенам. Чылаже 7 агитатор, 5 чтец да 4 беседчик пашам ыштеныт.

Комсомолец—
ФЕДОРОВ В. К.

Тений комсомолыш пуренам

Комсомолыш пурмем деч ончычак кок ий годым политкружокышто тунемынам. Кажне занятийыш комсомолец - шамыч дене пырля коштынам. Ондакшым колышт шинчаш коштам ыле. А варажым учебникым налынам, ямдылалтын конспект дене кошташ тўҥалынам. Мланем тунемашем йолташ ўдырем Гусакина Зинаида полшен. Тудын дене коктын пырля заниматлена, пырля конспектым возена. Адак вашвопросым пуэдена. Тидыже мланна пеш кугун полша.

Мемнан пропагандистна Шалаев йолташ пеш сайын умландара. Тудо кажне йодышлан раш ответым пуа.

Тений телым комсомольский комитет политический кушмемым ужын, мыйым Ленинско-Сталинский комсомол радамыш пуртен.

Кирилова Зинаида.

Массын ўшанымыжым шуктем

Мыйын эн тўҥ шонымашем—тиде шкемын политический шинчымашем эше кўшкырак нӧлташ. Шкемын мутемлан пеҥгыдын ўшанем. Кажне кечын политический шинчымашем нӧлтен шогем. Политзанятийыш эре коштам, мый ик занятийышкат опоздаен омыл. Мый политучебым коштaш нимо деч коч йӧратем. Пропагандистын пумо темыжлан отвечаяш эре ямдылалтам. Кажне занятийыш конспект дене толам. Конспект возым деч ончыч кумдын кана лудын лектам.

Мемнан пропагандист Шалаев уло кумылжым пыштен туныкта. Кажне йодышлан жапыштыжак умландара. Занятий интересный, веселан эрта.

Кызыт политический ятыр кушкынам. Мыйын политический кушмемым да общественный п а ш а ш т е активный участвоватлымем ужын, ВЛКСМ Звенига райком шукерте огыл избачлан выдвигатлен. Тиде мыйын рвезе илышыштем пеш кугун ончык каймаш. Тыгай кугу доверийым честь дене шуктен шогаш тўҥалам.

Каласаш кўлеш, у пашашке шогалын вигак пашам вияҥдаш кушкылгак огыл. У еҥлан практический полыш пумо шотышто ВЛКСМ райком ден роно могырым полыш шагал. Избач-шамыч дене совещанийым эртарымаш, инструктаж пумаш шагал. Ончыкыжым чўчкыдынрак эртараш кўлеш. Тидым Звенига ВЛКСМ райком ушыш налшаш.

Нурдамучаш лудмо пӧрт вуйлатыше—
Егоров Д. Е.

Пропаганде паша—мыйын почетный пашам

Мемнан комсомольский организаций мланем пешак кугу ответственный пашам ўшанен пуэн. Тиде—пропаганде паша. Тыгай ответственный да почетный пашам шуктен шогаш пеш кугу честь. Мый Ленинско-Сталинский комсомолын поручениймым эреак жапыштыже, честне шуктен шогем.

Керек могай пашамат йӧратен, уло вийым пыштен ыштет гын велэ сайын шукташ лиеш. Тидым мый раш умлем.

1936 ий годсек шкенан „Чодра химик“ промколхозыштo пропагандистлан пашам ыштем. Тений политграмот тунемме кружокым организоватлымына годым улыжат 10 комсомолец гына ыле. Варажым политкружокнан пашажым сай шынден шуктымек, паша сай каяш тўҥале. Занятий иктат ок срыватлалт, комсомолец-шамыч чыланат сайын ямдылалтын, конспект дене толыт.

Мыйат чот ямдылалтам, занятий эртарышаш темым кок-кум кана лудам, вара конспектым возем. Тиде конспект дене занятийым эртарем. Комсомолец - шамыч умлышт, манын уло вием пыштен тыршем. Кажне йодышлан сайын умландарем.

Комсомолец-шамыч занятийыш куанен коштыт. Занятий интереснын да организованне эрта.

Мыйын кружокышто тунемше кокла гыч Чапаев Константин, Федоров Василий, Чапаев Андрей поснак сай тунемыт. Тугак кажне йодышлан тўрыс ответым пуат. Тыгай комсомолец-шамыч молат улыт.

Мемнан комсомолец-шамыч кокла гыч занятийыш толдымо да вараш кодын толшо иктат уке. Чыланат ик еҥла организованно толыт. Йўжо годым комсомолец-шамыч производство пашаш „Чӧгыт“ заводыш, моло вереат каят. Мый нунылан шушаш теме дене заданийым пуэн колтем. Тиде заданий почеш нуно мланем сдатлат.

Мемнан комсомолец - шамыч кокла гыч шагал тунемше, изи образованиян улыт. Нуно моло-шамыч деч начаррак тунемыт. Садланак нунылан полыш кўлеш (Иванов Егор, Булыгина Мария, Барашков Николай, молат). Южо занятий годым начаррак ямдылалтыт. Ме нунылан полшен шогаш комсомолец-шамыч кокла гыч отличным тунемше Федоров йолташым пеҥгыдемден улына. Федоров нунылан эре полшен шога, мый шкат полшем.

Комсомольский политшколыш ме несоюзный молодежым эреак шупшын шоген улына. Нуно комсомолец-шамыч дене пырля занятийыш ямдылалтын коштыт, шкеныштын политический шинчымашыштым нӧлтен шогат. Ме нуным сайын туныктен, комсомолыш пурташ ямдылен улына. Кок ий жапыште 16 ончыл молодежым Ленинско Сталинский комсомол радамыш пуртен улына. Кызыт нуно эн активный комсомолец, сай общественник улыт.

Комсомолец-шамыч учебник дене чыланат обеспечитлыме улыт. Кажныштын „Наша родина“, „СССР и капиталистические страны“ книгашт уло. Эша ме кажне комсомолецым Ленин Сталинын III том да Историй ВКП(б) учебник дене обеспечиватлаш шонена. Тидым шуктена. Комсомолец-шамычын шкеныштын политический шинчымашыштым эше кўшкырак нӧлташ желанийышт пеш кугу. Нунын требованийыштым мый шукташ тыршем.

Кок ий жапыште мемнан организацийыште ятыр комсомолец-шамыч политический кушкыныт. Н у н ы м комсомол комунистичес к и й д у х е ш воспитатлен. Теве комсомолец Федоровым ВКП(б) Райком Кужмарийский Избирательный округын Поянсолинский избирательный участкышкыже доверенный лицолан выдвигатлен. Федоров йолташ СССР да РСФСР ден Марийский АССР Верховный Советлаш сайлыме кампанийыште пашам активне ыштен. Комсомолец Егоровым шукертак ВЛКСМ райком Нурдамучаш лудмо пӧрт вуйлатышылан выдвигатлен.

Каласаш кўлеш, мыйын практический пашаштем ситыдымашат ятыр улыт. Но ситыдымаш-шамычым тӧрлаташ да кўлеш полыш пумаш ВЛКСМ Звенига райком могырым пеш шагал. Мыйын кок ий жап пашам ыштымем мучко райкомол гыч толын, ситыдымашым корандаш да ончыкыжым паша ыштaшлан кўлеш направленийым пуэн огытыл. Эсогыл райкомолын политучебо отдел вуйлатышыже Архипов йолташ иканат мемнан организацийыш политзанятий эртарымым ончаш да полыш пуаш толын огыл. Ончыкыжым райкомол пашаеҥ - шамычлан пропагандист - шамыч деч торлымаш огыл.

Пропаганде паша — тиде пеш почетный да ответственный паша. Тиде почетный обязанностьым честь дене шуктем. ВЛКСМ-ын юбилейже вашеш пашам эше утларак саемдена.

Пропагандист—
Шалаев Г. И.

131

Типографийсе комсомольский организаций нерген

Маргостипографий пеш кугу политический значенян предприятий. Тыште чыла республиканский газет-шамыч, книга - шамыч печатлен лукталтыт. Чыла цехлаште 160 наре пашазе шотлалтеш. Тыжечын 70 процентше молодежь. Шукышт колхоз гыч толыныт.

Ик тиде положеняк молодежь коклаште политико-воспитательный пашам поснак сайын шындышашым пеш чот требоватла. Но комсомольский организаций тидым тачат шотыш налын огыл.

Ӱлнӧ ончыктымо фактшамыч гыч пеш раш коеш: типографий комсомольский организаций молодежь коклаште йӧршын авторитетдыме, комсомольский комитет нимом ыштен кертдыме лияш тӱҥалын, южо комсомолец-шамыч мораль ден быт шотышто разложитлалтыныт, организацийыште политический близорукость, беспечность озалана.

Комсомольский организаций шке тӱҥ задачыж деч ӧрдыштӧ шога. 32 комсомолец гыч политучобо деве 24 комсомолецым велэ авалтыме. Нуныштымат авал тыме велэ шол. Политкружоклаште чывжымак качестве верч кучедалмашым комитет организоватлен огыл. Занятийыш толдымаш, вараш кодын толмаш постоянный явленийыш савырнен. Конспектым возен огыт мошто, манын комитет секретарь **Косарева** йолташ йӧршын вожылде, ласкан гына веле ойла. Пропагандист-шамыч **Чистяков** ден **Волков** пытартыш кок тылзыште гына 5 занятий гыч кӱрлыныт. Тыгай фактат комсомольский комитетым нигунарат ок беспокоитле. Комсомольский комитет политический вопрос нерген лекцийым, докладым, беседым иканат эртарен огыл. Южо комсомолец-шамыч (Тихов, Шибанов, Федотов, молат) эн ответственный пашаште улыт гынат, ынде вич ий эртыш тунеммашышт уке, да кызытат огыт тунем.

Комсомолец-шамыч производствышто авангардный ролым налын огыт шого. Шуко еҥан молодежный армий гыч Косарева йолташ кок стахановец деч утыжым (Эргубаева ден Борисова) нигузеат каласен ок керт. Мом каласет—стахановец-шамыч тетла уке улыт. А стахановский движенийым кумдангдыме да виянгдыме нерген комсомольский организаций ни могай мерымат ыштен огыл.

Мораль ден быт шотышто разложитлалтше посна комсомолец ден комсомолка-шамычым нигунамат обсудитлен огытыл. Типографийын ожнысо директоржо Сухов быт шотышто разложитлалтын. Суховым пашa гычат шукертак корангдыме. Но комсомольский комитетын беспечный улмыжлан кӧра преступник **Сухов** алят комсомольский билетым кӱсеныштыжак коштыкта. Комсомолец - шамыч **Тихов, Шибанов** чӱчкыдынак аракам йӱыт, собраныш огыт кошт, идалык годсек членский взносым тӱлен огытыл. Йӧршын незаслуженно шкеныштым нигӧ денат вашталташ лийдыме пашазылан шотлат, вурседылаш, тӱрлӧ осал мутым ойлыштaш нунын ӱлыме яклака.

Комсомольский организаций несоюзный молодежь коклаште пашам пешак начар ыштымыж дене шке радамже кушашыжым чараклен шога. Тений чылаже 7 еҥым велэ комсомолыш пуртеныт.

Чыла вине кугу ситыдымаш-шамыч организацийыште большевистский критике ден самокритике уке дене шарленыт. Большевистский критике уке дене, организацийыште политический близорукость вожланыме дене велэ тиде организацийыште калык тушман-шамыч орудоватлен кертыныт. Комсомольский организаций калык тушман Исаевын шакше пашажым йӧршын ужде кодын.

ВЛКСМ горком типографийсе организацийым пеш начар пала. Комсомолец-шамычлан политический учебым организатлаш начар полша. Промышленный предприятийласе комсомольский организаций-шамычым пеҥгыдемдымаш—горкомлан серʼезный экзамен лиеш. Горком секретарь **Меледин** йолташлан тидым шотыш налашыже кӱлеш.

Типографийсе первичный партийный организаций (парторг Столяров) Комсомольский организацийлан чыташ лийдымын начар полша. Умлаш жап: комсомолец-шамычым сталинский паша стильлан туныктымаш, молодежым большевистский партийын традицийыже воспитыватлымаш, тудын эреак мобилизационный состоянийыште кучымаш—партийный организацийын святой обязанностьшо.

Организацийым тыгай положенеш кодымаш — кок шинча ончечак политический преступленыш каймаш лийеш. ВЛКСМ горком ден первичный партийный организаций комсомольский оранизацийым тиде корно гыч кызытак утарен налаш обʼязан улыт.

К. А. Ленский.

ПАШАМ ВИЯНГДЫМАН

„Вуртем" колхоз пелен (Морко район) февраль тылзыштак физкультурный организацийым почмо. Но тиде физкультурный организацийлан нимогай полышым огыт пу. Райисполком пеленсе физкультурный уполномоченный толынат огеш тошкал. Колхозный молодежь-шамыч, ГТО значоклан летний вид ден нормым иктат сдатлен огытыл. Волейбол дене футбол улыт гынат, яра кийыкта физкультурный организатор Рышков йолташ модаш молодежым огеш шупш.

Физкультурный инвентарь налаш правлений оксам ойырен ыле, а оксажым эшеат пуэн огыл. Молодежь-шамыч физкультурный паша дене интересоватлат. Тиде физкультурный организацийлан ВЛКСМ райком да райисполком пеленсе физкультурный уполномоченный велым кугу полышым пуман.

Микуш.

Оперативне вуйлатыман

Параньга район кӧргысӧ шуко первичный комсомольский организаций-шамыч кеҥеж жаплан пашa ыштымым чарвеныт. Теве „У" колхоз да „Марий" колхоз пеленсе комсомольский организаций-шамыч пашам йӧршеш огыт ыште. Комсомольский погынымаш кок тылзылан икана велэ лиеш да тудыжат ямдылалтде критик да самокритик деч посна эрта. Политический учебо йӧршеш мондалтын. Тидын нерген ни комсомольский организаций, ни ВЛКСМ райком огыт шонал. Пропагандист Андреев йолташ организацийыш толынат огеш тошкал.

Несоюзный молодежь коклаштат нимогай пашат огеш ышталт. Комсомолыш пураш шонышо шукын улыт, но нуным адак лӱмын кучат. Теве Чернов Н. йолташын йодмашыжым организаций кок тылзе лиеш куча. Адак Семенов Н. йолташ комсомолыш пураш тӧчен кум тылзе коштеш, но рекомендацийым иктат огыт пу. Культурно - массовый паша нерген огыт шонал. Пырдыж газет лукмашым организоватлыме огыл. Комсомолец-шамыч газет-журналым огыт выписатле.

Эсогыл, кызыт Тельман лӱм колхозысо комсомолец ден молодежь-шамычын письмаштым да Сталин лӱм автозаводысо комсомолец, комсомолка да самырык специалист-шамычын письмаштым ик комсомолецат огеш шинчe.

Ф. Ямбарцев.

МЕ ЯПОНИЙЫШТЕ МОМ УЖЫН УЛЫНА

Советский моряк-шамыч корабль дене мӱндӱркӧ коштшыштла шуко гана капиталистический эл-шамычын портлаштышт лийыт. Моряк - шамыч японский портлаште лиймекышт Японий нерген ойыртемышынак кугун каласкалат. Шукерте огыл Японий гыч „Индигирка" пароход да „Тайга" буксирный суднан командышт толыныт. Нине пароходласе матрос - шамыч Японий нерген тыге каласкаленыт: Хакодате — Японийын ик кугу портшо. Тиде портыштo ончен коштмаш мемнан моряк-шамычлан нелэ впечатленийым конден. Хакодате олан уремлаштыже эркын гына похоронный процесс эртен. Тиде Японий ден Китай сареш колышо японский салтак-шамычын капыштым тояш наҥгаят улмаш. Тоймо годым Хакодате ола пӱтынек кугу шӱгарла тучын. Ты годым колышо салтак-шамычын авaштын, ватыштын да тулыкеш кодшо йоча-шамычыштын кугу ойгыштым каласен пуаш пеш нелэ. Тыгай кугу колымаш вӱран японский генерал-шамычын волыштдене лийын.

Колышо салтак шамычын капыштым тоймо процесс эртымеке тунамак паровоз ден пароход-шамыч кычкырыме йӱкышт нэлын шергылте. Тиде колшо салтак-шамыч олмеш Японий гыч фронтыш у вийым колтат.

Олаште кӱчызылык кумдан шарлен. Магазин-шамыч пуста улыт. Кочшашлык ятыр продуктым огыт ужале, а шеледат. Йолеш чияш шӱштӧ обувым муаш ок лий. Шелковый матерйым кеч кузе кычалат гынат от му, а ожно тиде олаште шелковый материй шуко ыле. Ситартышыжлан ийгече ояр лийме дене рисат пеш начар шочын.

„Индигирка" пароход Хакодате олан портышкыжо Америк гычын толын. Американыште советский моряк-шамычым бандитизм шарлымаш чот ӧрыктарен. Американыште йоча - шамычым шолыштмаш кумдан шарлен. Американский газет-шамыч тидын нерген шагал увертарат.

„Индигирка" пароходын комсомолец да моло - шамыч тыге ойлат: „Ме заграничный рейсыш интересованный кайышна. Зато Японийыште, Америкыште, Английыште лиймеке ме шкенан родинышкына вашкераk толаш тыршышна. Мемнан элыште гына калык чынак кугу пиал дене ила".

Японский военщина у провокацийым ышта

ТАСС увертара, 31 июльышто японский военщина Хасан ер деч западысе кӱкшака верыште советский границым нарушитлен. Японский войска кенета артиллерий дене лӱйкалымек границе воктен распологалтыме СССР-ын пограничный охране войскам йӱдым атаковатлен. Японец-шамыч советский территорийыш 4 километр кӧргыш пуреныт. Хасан ер деч западыште улшо кӱкшака верыште икмыняр час шуйнышо кредалмаш лийын.

Японский военщинылан пограничник-шамыч пеҥгыде отпорым пуат да японский войскаште еҥ дене материальный часть шотышто йоммаш кугу. Советский войскаште мыняр йоммаш лиймым пален налалтеш.

Германский армийыште шкем шке пуштедымаш

27 июльышто Вейприти олаш (Чешско-саксонский границе) германский армий гыч гражданский вургеман салтак толын, шкенжын документ-шамычшым жандармерийлан кучыктен да тудым Германийлан выдаватлаш огыл, манын йодын. Тудо Мюнхеныште июль тылзе мартен шогышо полкышто служитлен, а кызыт Чехословацкий границыш кусарымек, Дрезден олаш кок кечылан отпускыш колтымо улмаш. Салтак гражданский вургемым муынат, Чехословакийыше шылын куржын.

Дезертироватлымашын причинже — начарын пукшымаш да офицер-шамычын айдеме семын огыл обращенийышт. Пытартыш кок арняште тиде полкын салтакышт-шамыч ик кават шылым налын огытыл. Дезертироватлыше салтакын ойлымыжо почеш шуко салтак фашистский режимым чытен огыт керт. Пытартыш 3-4 тылзе жапыште тудын полкыштыжо шкеныштым шке пуштмаш 10 случай лийын.

Отв. редактор—
Г. М. ЭРСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Иошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 74, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—714. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.